

Descobriments i Renaixement

El quadern d'ampliació et porta més enllà de les activitats bàsiques. Aquí t'hi trobaràs amb tasques de recerca, anàlisi de fonts, argumentació crítica i comparacions que demanen pensar com un historiador.

1

L'inici de l'Edat Moderna

1. **Argumenta:** per què els historiadors trien el 1492 per marcar l'inici de l'Edat Moderna, si en realitat el canvi va ser lent i gradual? Defensa una postura amb almenys dos arguments.

2

El Renaixement italià

1. **Anàlisi de fonts:** busca una obra d'art medieval (per exemple, un retaule romànic o gòtic) i una obra renaixentista (per exemple, la *Mona Lisa* o el *David* de Miquel Àngel). Compara'ls: figura humana, fons, ús de la perspectiva, signatura. Cita les obres i la font.
2. **Recerca:** investiga la família dels **Mèdici** de Florència. Quin negoci tenien, per què van pagar artistes i com va canviar Florència gràcies al seu mecenatge? Aporta almenys dues fonts.
3. **Argumenta:** avui dia hi ha «mecenes» dels artistes? Compara el mecenatge dels Mèdici amb el patrocini cultural o esportiu actual (museus, fundacions, marques). Defensa la teva resposta amb exemples.

3

L'Humanisme i la impremta

1. **Recerca:** investiga la figura del valencià **Joan Lluís Vives**. Quan va viure, on, què va escriure i per què és considerat un dels grans humanistes europeus? Cita almenys dues fonts.
2. **Anàlisi de fonts:** busca una imatge de les *Obres o trobes en lahors de la Verge Maria* (València, 1474) o del *Tirant lo Blanc* (1490). Què ens diuen sobre la vitalitat cultural de les terres de parla catalana al segle XV?
3. **Argumenta:** el text compara la impremta amb internet. Estàs d'acord amb la comparació? Justifica almenys tres semblances i una diferència important entre tots dos invents.

4

Els grans viatges

1. **Recerca:** investiga la **caravel·la**. Per què era tan revolucionària? Quin avantatge tenia respecte als vaixells anteriors? Aporta un dibuix o esquema amb les parts principals i cita la font.

2. **Anàlisi de fonts:** busca un fragment curt del *diari del primer viatge* de Cristòfor Colom (12 d'octubre de 1492). Quines paraules fa servir per descriure els indígenes? Què en dedueixes sobre la seva manera de mirar?

3. **Anàlisi de fonts:** busca un mapa amb les rutes de Colom, dels portuguesos cap a l'Índia i la volta al món de Magalhães-Elcano. Tria una ruta i identifica-hi cinc punts clau (ports, illes, estrets). Cita la font.

4. **Argumenta:** per què el continent es diu *Amèrica* i no *Colúmbia*, si Colom hi va arribar primer? Què ens diu aquesta tria sobre el pes de la *comprensió* en la història?

5**Un joc de mons: Amèrica**

1. **Recerca:** tria una de les tres grans civilitzacions precolombines (**asteques, maies o inques**) i investiga'n: territori, capital, una construcció destacada, un coneixement científic o tècnic propi. Cita almenys dues fonts.

2. **Anàlisi de fonts:** busca una imatge de la ciutat de **Tenochtitlan** (capital asteca, avui sota Ciutat de Mèxic) abans de la conquesta. Descriu-ne tres elements (llac, calçades, temples) i compara-la amb una ciutat europea de l'època.

3. **Recerca:** investiga la figura de **Bartolomé de las Casas**. Quan i on va viure, què va escriure i quin va ser el seu paper en el debat sobre els drets dels indígenes (la *Controvèrsia de Valladolid*)? Aporta almenys dues fonts.
4. **Argumenta:** per què molts historiadors parlen avui de «xoc» o «catàstrofe» en lloc de «descobriments»? Defensa una postura amb almenys tres arguments (demografia, malalties, explotació, mirada des de les víctimes).

6

L'intercanvi colombí

1. **Recerca:** tria **tres aliments** arribats d'Amèrica a Europa i investiga com es van difondre per Catalunya (quan van entrar, en quina recepta tradicional apareixen, quan es van popularitzar). Cita la font.

2. **Anàlisi de fonts:** busca un mapa del comerç atlàntic del segle XVI amb el monopoli de Sevilla i la *Casa de Contractació*. Per què el sistema deixava la Corona d'Aragó fora? Quines conseqüències econòmiques va tenir per a Catalunya?

3. **Argumenta:** «el centre del món es va moure del Mediterrani a l'Atlàntic». Estàs d'acord que això va perjudicar Catalunya a llarg termini? Defensa la resposta amb almenys tres exemples (rutes, ports, productes, poder polític).

4. **Reflexió:** l'intercanvi colombí va portar productes meravellosos i, alhora, malalties i explotació. Pots defensar que va ser «bo» o «dolent» en bloc, o cal mirar-ho en clau de qui en surt beneficiat i qui en surt perjudicat? Escribeu un paràgraf argumentat.